

# Enebakk historielag



Årsmelding 2006

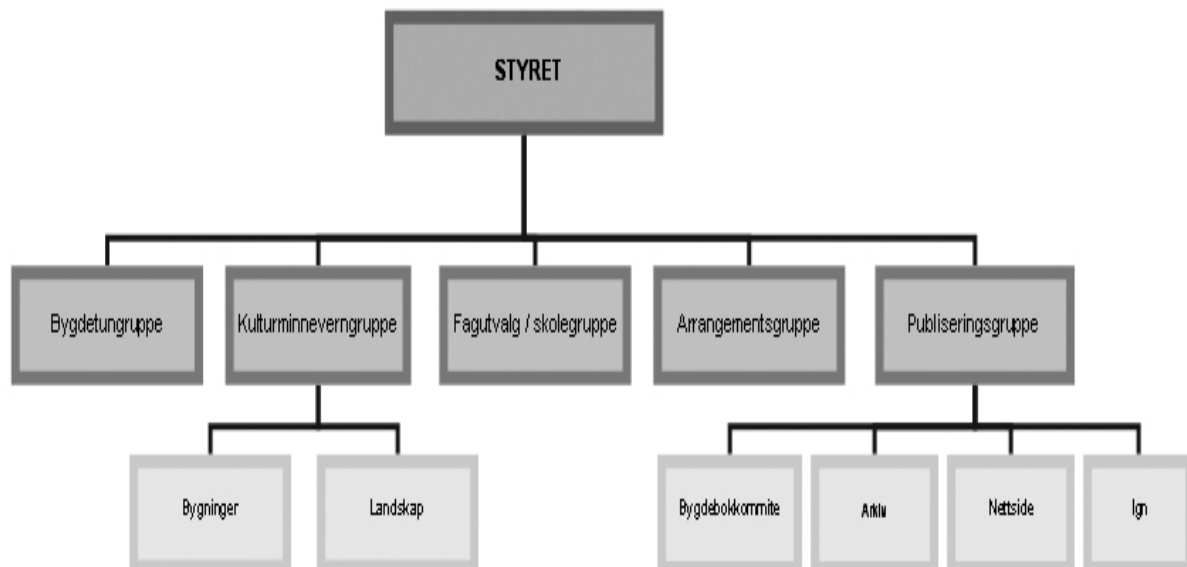
## **Styret for Enebakk Historielag har i 2006 bestått av:**

Andreas Bøhler (leder)  
Åse Killerud (nestleder)  
Esther Reiss (sekretær)  
Eva Kristoffersen (kasserer)  
Håkon Tysdal (styremedlem)  
Svenn Johansen (styremedlem)  
Lena Mjerskaug (styremedlem)  
Egil Thoresen (varamedlem)

Håkon Tysdal og Eva Kristoffersen har vært lagets representanter i årets bygdedagskomite. Enebakk historielags representant i styret for Romerike historielag er Håkon Tysdal. Han er varamedlem i perioden 2006-2008.

2006 har vært et meget aktivt år for historielaget. På årsmøtet i 2005 ønsket en del frammøtte seg et lag med bredere medlemsdeltagelse, der initiativ og aktivitet fra medlemmene lettere kunne fanges opp. Styret fant det derfor å hensiktsmessig å nedsette arbeidsgrupper for å strukturere de mange oppgavene som etter hvert meldte seg i 2006. Dette har så langt fungert meget bra i praksis.

### **Lagets struktur:**



## TEMAMØTER OG RUSLETURER

Arrangementskomitéen, som er Arne Østerby, Heidi Wattum og Odd Guslund, har blitt omdøpt til arrangementsgruppa. Foruten å utarbeide opplegg til åpne temamøter og rusleturer i samarbeid med styret, har de tatt seg av alt det praktiske i forbindelse med disse arrangementene. Det har vært flere både temamøter og rusleturer enn det som er vanlig i historielaget, og de har hatt meget god oppslutning. Temamøtene har vært holdt på Holtop.

23. mars: Temamøte: "Gustav Larsen på boks og i bok". Håkon Tysdal og Eilert Buer spilte lydbånd og fortalte historier. 47 fram møtte.

27. april: Temamøte: "Ta med et minne og kom". Vi inviterte til å dele minner fra gamle Enebakk. Rolf Solberg og Henning Bergersen ledet møtet. 54 fram møtte.

23. mai: Rusletur på Ekeberg gård. Velkommen og innledning ved Nils Klaveness. Deretter omvisning på gården og på Slottsåsen ved Arne Østerby. 76 fram møtte - i regn.

15. juni: Utfart til Oslo med omvisning langs Akerselva på Sagene ved Erik Stormbo. 67 fram møtte - i solskinn.

17. august: Temamøte: "Kulturminnevern og kommuneplan". Foredrag ved John Arne Balto, Christian Oppegaard og Ole Jakob Holt. 40 fram møtte.

29. august: Rusletur langs Kvernstubeekken - fra Vik over Kvernstua og Grusbakken forbi Storeby og Bjørnholt til Vikstjern. Turledere var Harald Brekken og Rolf Solberg. 35 fram møtte - i oppholdsvær.

10. september: Grillfest på Torshov brygge i forbindelse med den internasjonale kulturminnedagen over temaet "steder for ankomst og avreise". Viggo Torshov fortalte om gården. Jan Svartebekk og Håkon Tysdal kåserte over dampskipstrafikken på Øyeren. Lokalprodusert mat ved Enga gård. 80 fram møtte - i solskinn.

8. oktober: Rusletur på Hammeren i de gamle rasområdene rundt By. Turleder var Odd Guslund. 43 fram møtte - i solskinn.

23. november: Temamøte: "Midtøsten i historisk perspektiv" ved Nils Butenschøn. Ungdomsskoleelever var spesielt velkomne. 39 fram møtte.

## KULTURMINNEVERN

Kulturminneverngruppa ble vedtatt opprettet på styremøte i Enebakk historielag 15. februar 2006 og er inndelt i en landskapsgruppe og en bygningsgruppe. Medlemmer av kulturminneverngruppa i 2006 har vært Rolf Solberg, Henning Bergersen, Egil Thoresen, Ole Jakob Holt, Svein Garden, Petter Mogens Oppegaard, Esther Reiss, Egil Holstad, Bjørn Bjerkland og Svein Kjeldgård. Åse Killerud har vært rapportør til styret.

### 1. Kulturminneverngruppas overordnede mål - en kulturminnevernplan:

Gruppa ønsker gjennom sitt arbeid med å aktivt påvirke kommunen til å se nytten av å ha en kulturminneplan, samt å ta vare på kulturminner. På kulturkonferansen i mars 2006 fremmet kulturminneverngruppa et ønske om at kommunen skulle starte arbeidet med å få på plass en kulturminnevernplan. Dette ønsket ble pånytt fremmet i vårt innspill til kommuneplanen i oktober og i et kommunestyremøte 30. oktober.

### 2. Fokus på kulturminnevern i media:

Kulturminneverngruppa har i 2006 markert seg flere ganger i media med fokus på kulturminner. Hensikten er å øke bevisstheten i befolkningen og ikke minst - i kommuneadministrasjonen.

### 3. Enkelt saker:

a) Tuften etter Sollia i Østmarkskollen:

Prosjektansvarlige: Rolf Solberg & Henning Bergersen. Kulturminneverngruppa har i hele 2006 jobbet for å hindre raseringen av tuften etter husmannsplassen Sollia i Østmarkskollen. Etter mediaomtale, møter og to befaringer har man nå blitt enige om hvordan stedet skal sikres.

b) Kulturminnebefaringer sommeren 2006. Prosjektansvarlige: Henning Bergersen & Åse Killerud. Kulturminneverngruppa gjennomførte sommeren 2006 en omfattende befaringsrunde i Enebakk for å kartlegge mulig truede kulturminner på Flateby, Kirkebygda, Dalefjordingen/Hammeren, Rausjø og i Ytre Enebakk. Med seg på disse turene hadde gruppen lokalkjente og fagfolk med god kunnskap om de aktuelle områdene.

Befaring på Flateby - søndag 14. mai.

Befaring i Kirkebygda og Ekebergdalen - søndag 28. mai.

Befaring i Ytre Enebakk - søndag 18. juni.

Befaring i Dalefjordingen og på Hammeren - Søndag 23. juli

Befaring i Rausjø - Søndag 30. juli

c) Bevaring av husmannsplassen Kvernstua:

Kulturminneverngruppa arbeider for å bevare den unike husmannsplassen Kvernstua i Ytre Enebakk og kulturlandskapet omkring. Dette arbeidet vil fortsette i 2007.

d) Medlemsmøte om kulturminnevern og kommuneplan.

Enebakk historielag inviterte 17. august til informasjonsmøte om kulturminnevern og kommuneplan. Innlegg ved Ole Jakob Holt (Enebakk historielag), John Arne Balto (Fortidsminneforeningen) og Christian Oppegaard. Møteleder var Johan Ellingsen.

e) Opprusting av dammen og rydding langs Tangenelva i Ytre Enebakk. Prosjektansvarlig: Rolf Solberg. Kulturminneverngruppa har i 2006 arbeidet med å rydde området langs Tangenelva i Ytre Enebakk, slik at innbyggerne igjen kan benytte dette som et turområde og for å få de mange kulturminnene i området tydeligere fram i dagen. Brua over elva sto ferdig i september og ble offisielt åpnet 14. oktober 2006 med ordføreren til stede.

f) Bevaring av Lille-Auen på Flateby.

Kulturminneverngruppa har siden sommeren 2006 jobbet med bevaring av Lille-Auen på Flateby. Vi har vært i jevnlig kontakt med eier og antikvariske håndverkere. Det ser nå ut som at en prosess mot restaurering av Lille-Auen er i gang. Dette arbeidet fortsetter i 2007.

g) Opprettelse av kulturminnedatabase på internett.

Kulturminneverngruppa i historielaget startet våren 2006 en kartlegging av alle kulturminner i Enebakk. Planen er å merke disse både i landskapet og på kart, slik at de blir sikret for ettertiden. På historielagets hjemmeside ble det i august 2006 opprettet en digital database over kulturminner i Enebakk. Denne tjenesten er under kontinuerlig utvikling.

Kulturminneverngruppa var aktivt deltagende på kommunens tre folkemøter om kommuneplanen i august 2006. Kulturminneverngruppa deltok på kommunens markdag i september 2006.

#### *4. Høringsinnspill:*

Kulturminneverngruppa har i 2006 kommet med tre høringsuttalelser:

1. Akershus fylkeskommune: Kulturlandskap i Follo. Kulturminneverngruppa ga høringsinnspill til dette i mars 2006.

2. Kommuneplan for Enebakk 2007-2018. Kulturminneverngruppa i Enebakk historielag nedsatte en gruppe som jobbet med kommuneplanen frem til høringsfristen 1. oktober 2006. Gruppen besto av Åse Killerud, Esther Reiss, Henning Bergersen og Egil Thoresen. Dokumentet ble både gjennomarbeidet og omfattende (32 sider).

3. Akershus fylkeskommune: Fylkesdelplan for kulturminner og kulturmiljøer i Akershus. Kulturminneverngruppa ga høringsinnspill til dette i desember 2006.

## **BYGDETUNET**

Bygdetungruppa i laget består av Andreas Bøhler, Jan Svartebekk, Odd Degrum og Svann Johansen. Etter godkjenning fra kulturkontoret ble opplegget for omvisninger på bygdetunet i år endret. Isteden for åpent med vakt hver søndag hele sommeren har vi hatt 4 søndager med en godt forberedt omvisning, som nå eksisterer i manusform.

Omvisningen gir et bilde av hvordan det var å leve i Enebakk på slutten av 1800-tallet og hvordan livet på en gård var. I pausen har det vært salg av kaffe og vafler, og omvisningen har vært avsluttet på Viksaga. Mange av de besøkende har blitt med tilbake til bygdetunet for å få flere detaljer om gården og de utstilte gjenstandene. Denne omleggingen viste seg å være vellykket. Frammøtet på de 4 søndagene varierte fra 20 til 40 personer.

### *Aktiviteter på bygdetunet 2006:*

- 18. mai: Prøvevisning av nytt opplegg for omvisning.
- 31. mai: Bygdekvinnelagets sommeravslutning.
- 7. juni: Husflidslagets sommeravslutning.
- 8. juni: Kunstforeningens sommeravslutning.
- 17. juni: Slektsstevne. Orderudfamilien.
- 18. juni: Åpen omvisning.
- 19. juni: Mjær Ungdomsskole, 3 puljer, tilsammen 60 elever.
- 20. juni: Stranden skole, 5. klasse, 25 elever.
- 16. juli: Åpen omvisning.
- 30. juli: Olsokgudstjeneste, ca. 50 personer.
- 13. august: Åpen omvisning.
- 19. august: Privat omvisning, Knut Thorvaldsen, 10 personer.
- 2. september: Bygdedagen
- 17. september: Åpen omvisning.
- 23. september: Bryllupsgjester, ca. 50.

Etter forarbeide av historielaget har teknisk avdeling i kommunen

- skiftet vindskier og takbord på hovedbygningen og stabburet.
- skiftet ut bord på nordveggen av hovedhuset som var angrepet av sopp.
- gjennom prosjektet "natursti langs Igna" laget en sti fra bygdetunet og ned til kjona.

Annet dugnadsarbeid:

- tilrettelegging av utstillingene.
- vasking av kjona.
- hovedrengjøring, hovedhus og stabbur.
- rydding og tilrettelegging i kjona.

## **BYGDEBOKARBEID**

Publiseringsgruppa ble vedtatt opprettet på styremøte i Enebakk historielag 19. april 2006 og jobber med historielagets litterære og mediaorienterte prosjekter. Denne gruppa jobber hovedsaklig med historielagets tidligere og fremtidige utgivelser, både i bokform og i hefteform. Publiseringsgruppa har hatt følgende medlemmer: Christian Brevig, Esther Reiss, Henning Bergersen og Håkon Tysdal (leder og rapportør til styret). Gruppa har hatt seks møter. I tillegg er det gjennomført et møte med kulturavdelingen i kommunen. Underveis og med tanke på kommende aktiviteter har gruppa skiftet navn fra bygdebokgruppe til publiseringsgruppe. Arkivering og lagring av dokumenter, foto og gjenstander er også et tema i gruppa.

*Gruppa har sendt to notater til Enebakk kommune:*

- a) Enebakk Bygdebok I, II, og III: Forslag til innbinding av restlager
  - b) Enebakk Bygdebok bind IV: Forslag til å utgi en generell bygdehistorie/kulturhistorie.
- Notatene beskriver praktisk framgangsmåte og anslår kostnader. Initiativet er positivt mottatt i kommunen og tatt med videre i kommunens budsjettbehandling for 2007.

## **ARBEID RETTET MOT SKOLENE**

Skolegruppa ble vedtatt opprettet på styremøte i Enebakk historielag 14. mars 2006. Skolegruppa fungerer som et fagutvalg for lokalhistorie i skolen. Skolegruppa har bestått av Egil Thoresen, Vidar Holstad og Håkon Tysdal fra historielaget, samt lærerne Leif Berstad og Anders Heimdal.

*Historielagets arbeid mot skolene, som delvis er i gang og delvis planlegges, har fire fokus:*

- Besøk med guiding på bygdetunet. Historielaget tar i mot skoleelever på bygdetunet etter avtale.
- Lokalhistorie ut til skolene. En person fra historielaget, gjerne sammen med eldre personer fra bygda, tar med seg gamle gjenstander, for eksempel fra hjulmakerverkstedet eller samlingen av skomakerutstyr, til skolene. Forteller om bruken og om virksomheten i bygda.
- Lokalhistorisk dataprogram. En av bygdas lærere, Erling Gravdal, har laget et dataprogram med lokalhistorie tilpasset skoleelever. Historielagets bistand vil være å komme med forslag og hjelp til å lage turopplegg, skaffe grunnlagsmateriale, gamle bilder og lignende.
- Kart over kulturminner. Historielaget ved Henning Bergersen har laget et digitalt kart der kulturminner er inntegnet. Dette kan brukes i tilknytning til det lokalhistoriske dataprogrammet eller i andre opplegg der kulturminner i bygda inngår.

## **HISTORIELAGETS BLAD - IGN**

Henning Bergersen har vært redaktør av Ign i 2006. Dette er hans andre årgang som redaktør. Det har ikke vært noen redaksjonskomité i 2006. Ign har kommet med fire nummer i 2006, og hvert nummer har hatt et opplag på 400 eksemplarer. Dette er en opplagsøkning på 100 eksemplarer fra 2005. Alle medlemmer av Enebakk Historielag får bladet tilsendt i posten fire ganger i året, som en del av medlemskontingenten. Hvert nummer av Ign i 2006 har dessuten vært lagt ut for salg hos Bokhjørnet (Ytre Enebakk), Biblioteket (Kirkebygda) og hos Flateby Jernvare. Hvert sted har mottatt 10 eksemplarer pr. utgave i kommisjon (totalt 30 eksemplarer). Disse har i hovedsak blitt utsolgt. Fra nr. 1 i 2006 økte sideantallet i bladet fra 28 til 32 sider. Bidragsyttere (skribenter) i 2006 har vært (foruten redaktøren selv): Ole Jakob Holt, Johan Ellingsen, Nils Sikkerbøl, Oberst J. Erichsen, Lars Inge Magerøy, Vidar Holstad, Per Håkon Christiansen og Kenneth Holter (som har hatt fast slektsspalte - Ignaslekt - gjennom hele året).

Tema som har vært omhandlet i Ign i 2006 er: Kulturminnevern, gamle plasser på Flateby, de planlagte toglinjer til Enebakk og gamle bygninger. Spalten "lagsliv" har også dukket opp i flere nummer.

## **HJEMMESIDEN TIL ENEBAKK HISTORIELAG**

[www.enebakkhistorielag.no](http://www.enebakkhistorielag.no) ble lansert i mars 2006 og er en videreutvikling av lagets forrige hjemmeside. Den er designet av Camilla Henrikke Esp, og webredaktør er Henning Bergersen. Den nye hjemmesiden har blitt kontinuerlig oppdatert og er under stadig utvikling. Målsettingen er at hjemmesiden skal være et informasjonssenter for lagets medlemmer og andre interesserte (f. eks. media) og videreformidle hva laget til enhver tid befatter seg med. På lagets hjemmeside kan man også bestille bøker, blader, fotografier og selvfølgelig bli medlem av Enebakk Historielag. Den nye hjemmesiden har resultert i en rekke henvendelser til laget og flere nye medlemmer. I august ble det påbegynt en interaktiv database for kulturminner i Enebakk på hjemmesiden. Denne databasen er under stadig utvikling og vil kunne bidra til å danne grunnlaget for den planlagte kulturminnevernplanen.

Antall besøkende pr. dag har i snitt ligget på ca. 20 – 30 unike treff.

Antall besøkende pr. uke har i snitt ligget på ca. 100 – 120 unike treff.

Antall besøkende pr. mnd har i snitt ligget på ca. 500 – 700 unike treff.

Hjemmesiden er linket fra kommunens hjemmeside og nettstedet til landslaget for lokalhistorie, samt en rekke andre historielag og organisasjoner/lag.

## **VEDTEKTER OG LOGO**

Historielaget har også hatt to grupper dette året som har arbeidet med henholdsvis forslag til reviderte vedtekter (Lena Mjerskaug og Åse Killerud) og en ny og mer trykkevennlig logo (Lena Mjerskaug, Henning Bergersen og Svenn Johansen). Forslag til vedtektsendringer blir tatt opp på årsmøtet. En ny logo vil ta utgangspunkt i innsendte forslag i en åpen konkurranse.

## **LOKALER**

Det er også nedsatt en gruppe som skal se på lagets behov og muligheter for lokaler - til arkiv, kontor i forbindelse med bygdebokarbeid, møter/representasjon o.l. Gruppen består av Åse Killerud, Eva Kristoffersen, Henning Bergersen og Esther Reiss.